

Hayat: Allah'ın en özel lütfu

İstanbul'dan Adem Bey: "Hayat nedir? Hayat yaratılmış mıdır? Hayatla yaratılış arasında fark var mıdır? Allah hayatı veren midir, hayatı yaratan mıdır?"

"Allah'ın rahmet eserlerine bir bak. Yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor? İşte şüphesiz O ölüleri diriltendir. O her şeye kâdirdir." 1 Âyeti ile, "Allah, Kendisinden başka ilah olmayan yegâne hayat ve diriltme sahibidir. O'nu ne uyku hali, ne gaflet hali aslâ bürümez" 2 âyetlerinin tefsîri olarak hayatı uzun bir cümle içinde yirmi dokuz maddede tanımlayan Bedüzzaman, hayatın şu kâinâttaki varlıkların bir birlik sırrı; bir birliktelik bağı; her hayat sahibini küçük bir kâinât hükmüne getiren en hârika bir kudret mu'cizesi; her bir ferdi bir âlem hükmüne getiren ve bölünme kabul etmeyen fevkalâde bir İlâhî san'at ve İlâhî san'atta bir nakış; görmek, işitmek ve hissetmek gibi bütün duyguların kaynağı olan şaşırtıcı bir yaratılış incisi; perdesiz ve aracısız olarak doğrudan doğruya Allah'ın kudret eline bağlı olan apayrı bir değer olarak ifâde eder.³

Evet, Allah-ü Zülcelâl, Kendisi Hayy'dır. Yani diridir, ezelî ve ebedî hayat Sahibidir. Elbette mahlûkatına hayatı veren de Cenâb-ı Hak'tır.⁴ "Vermek" ile "yaratmak" arasında her ne kadar bir tecelli farkı olsa da, neticede verdiği şeyi mahlûkatı düzeyine indiriyor oluşunu, onu yaratıyor oluşu ile izah ederiz. Yani Allah'ın bir şeyi vermesi demek, onu yaratması demektir. Yani vermek ile yaratmak Allah'a nispet edildiğinde birbiri ile çelişen kavramlar olmadığı gibi, birinin diğerine göre daha gizemli ve sırlı olduğunu da söyleyemeyiz. Değil mi ki her ikisi de Allah'a izafe edilmektedir; gizem ve sır bakımından eşit ağırlıktadırlar.

Meleklerden balıklara, sineklerden fillere, cinlerden insanlara kadar her varlıkta hayatı îcad eden ve her bireye can veren Allah'tır. Allah'ın dışında hiçbir kudret can veremez, hayat îcâd edemez, hayat için lâzım olacak şeyleri temin edemez. Ancak Muhyî olan Cenâb-ı Hak hayatı verir, hayat için lâzım olacak maddeleri yaratır ve hayatın devamlılığını sağlar.⁵ Hayatın yüksek gayeleri Cenâb-ı Hak'a aittir, mühim neticeleri Allah'a bakar, yüzde doksan dokuz meyvesi Cenâb-ı Allah'ındır.⁶

Yukarıda zikrettiğimiz âyet-i kerimelerden hareketle, kâinatı kuşatan ihya kanununu, yani Allah'ın "diriltme, hayat verme ve canlandırma" disiplinini keşfederek âhirete imana kapılar açan Bedüzzaman, Cenâb-ı Hak'ın sineği ihya ettiği aynı kanunla, bahçemizdeki çınar ağacına da hayat verdiğini, yeryüzünü her baharda yine aynı kanunla canlandırdığını ve aynı kanunla haşirde de mahlûkatı dirilteceğini beyan eder.⁷

Saîd Nursî, bütün hayatların Allah'ın hayat sıfatının cilvesiyle meydana geldiğini, kâinâtın bütün sâbit hakikatlerinin o hayata dayandığını ve O'nunla kâim olduğunu beyan eder ve hiçbir zevâl ve fenânın Allah'ın hayatına ilişemeyeceğini; Allah'ın "hayat" sıfatının cilvesinden bir tek pırıltının, fenâ ve zevâle mâruz ve mahkûm olan bütün eşyaya bir birlik vererek bekaya mazhar ettiğini, kalıcı kıldığını ve dağılmaktan kurtardığını; her şeyin, kendi varlığını hayat sıfatının cilvesiyle koruduğunu kaydeder.⁸

Bedüzzaman'a göre, hayat kâinâtın en ehemmiyetli gâyesi, en büyük netîcesi, en parlak nûru, en lâtîf mâyesi, gâyet süzölmüş bir özü, en mükemmel meyvesi, en yüksek kemâli, en güzel cemâli ve ziyneti, vahdet sırrı, birlik bağı, bütün olgunlukların kaynağı, san'at ve mâhiyetçe en hârîka rûhu ve en küçük mahlûku kâinât hükmüne getiren mu'cizekâr bir hakîkatıdır. Kâinâtın mâhiyetleri içinde Allah'ın varlığına ve birliğine şehâdet eden burhanların en parlağı, en kat'îsi, en kesini ve en mükemmeli olan hayat; Allah'ın sıfatlarını bize bildiren en kapsamlı bir ayna; Rahmân, Rezzâk, Rahîm, Kerîm ve Hakîm gibi çok isimlerin cilvelerini içinde gösteren; rızık, hikmet, inâyet ve rahmet gibi çok hakîkatleri kendine tâbi eden; görmek, işitmek, hissetmek gibi bütün duyguların kaynağı ve mâdeni olan Rabbânî bir hilkat hârîkasıdır. Zât-ı Hayy ve Muhyî, hayat makinesi vasıtasıyla bu karanlıklı, fani ve süflî olan dünya âlemini latîfleştirmekte, ışıklandırmakta, bir nev'î beka vermekte ve baki bir âleme gitmeye hazırlamaktadır.⁹

Saîd Nursî'ye göre, berrak gökyüzünde bulutların toplanması ve yeryüzünde suya hasret canlılara su indirilmesi kendi kendine olmuyor; hayat kaynağı olan su, hayatı veren, yani Muhyî olan Cenâb-ı Hak tarafından bizzat gönderiliyor.¹⁰ Hayat Kudret-i Ezeliye'nin en büyük, en üstün, en ince, en acîp mu'cizesidir ve bütün nimetlerden üstündür.¹¹ İnsan, ruh, kalp ve akıl cihetiyle hayat ve duygular sayfalarıyla Hayy, Kayyûm ve Muhyî isimlerini idrak edebilmekte, anlayabilmektedir.¹²

Dipnotlar:

- 1- Rûm Sûresi, 30/50.
- 2- Bakara Sûresi, 2/255.
- 3- Lem'alar, s. 323.

- 4- Mektûbât, s. 232.
- 5- Şuâlar, s. 520.
- 6- Mektûbât, s. 220.
- 7- Mektûbât, s. 281.
- 8- Mektûbât, s. 233.
- 9- Lem'alar, s. 323.
- 10- Sözlür, s. 389.
- 11- İşârât'ül-İ'câz, s. 227.
- 12- Sözlür, s. 576.